

Sygn. akt I NO 12/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Widło (przewodniczący)
SSN Paweł Księżak (sprawozdawca)
SSN Ewa Stefańska

w sprawie z odwołania K. I. M.
od decyzji Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 listopada 2018 r. nr DKO-I-[...]
w przedmiocie odmowy udzielenia płatnego urlopu dla poratowania zdrowia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 7 marca 2019 r.,

**uchyła zaskarżoną decyzję i przekazuje sprawę Ministrowi
Sprawiedliwości do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sędzia Sądu Rejonowego w R. Pani I. M. (dalej: Odwołująca się) wystąpiła w dniu 6 listopada 2018 r. z wnioskiem o udzielenie jej urlopu dla poratowania zdrowia na okres trzech miesięcy na podstawie art. 93 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. 2019, poz. 52, dalej: u.s.p.). We wniosku wskazała, że od 2008 r. boryka się z dolegliwościami ze strony kręgosłupa, wielokrotnie miała rwę kulszową, jednak ze względu na ilość pracy w sądzie nie korzystała ze zwolnień lekarskich. Korzysta z prywatnych zabiegów

rehabilitacyjnych. Lekarz ortopeda zalecił jej (wrzesień 2018 r.) holistyczną kinezyterapię i autorehabilitację według określonego schematu. Do wniosku załączyła historię choroby z gabinetu lekarza rodzinnego oraz z poradni neurologicznej, informację dla pacjenta z konsultacji neurochirurgicznej i ortopedycznej, wyniki badań RM kręgosłupa oraz zaświadczenie lekarskie sporządzone przez lekarza internistę specjalistę rehabilitacji leczniczej. Z zaświadczenia wynikają zalecenia odnośnie do koniecznego leczenia, a mianowicie wskazane są ćwiczenia i terapie, które powinny być przeprowadzone w okresie około 3-4 miesięcy, celem odzyskania równowagi mięśniowej.

Minister Sprawiedliwości pismem z dnia 21 listopada 2018 r. odmówił Odwołującej się udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia uznając, że analiza wniosku i załączonej dokumentacji nie wskazuje, aby na aktualny stan zdrowia wymagała leczenia, dla przeprowadzenia którego niezbędne jest powstrzymanie się od służby. Wskazano, że zalecane leczenie polegać ma przede wszystkim na systematycznej i długotrwałej rehabilitacji (w tym autorehabilitacji), natomiast nie jest przewidywana ingerencja chirurgiczna.

W dniu 17 grudnia 2018 r. Odwołująca się wniosła odwołanie od decyzji Ministra Sprawiedliwości, zarzucając naruszenie art. 93 § 1 u.s.p. i wniosła o uchylenie decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Ministra Sprawiedliwości lub o uchylenie i zmianę decyzji.

W uzasadnieniu odwołania wskazała, że otrzymała zalecenia rehabilitacji od trzech lekarzy (neurochirurga, neurologa i specjalistę rehabilitacji medycznej). Ze względu na nasilone dolegliwości (m.in. uporczywy ból uniemożliwiający dłuższe siedzenie) korzysta ze zwolnienia lekarskiego. Stale przeprowadza rehabilitację i autorehabilitację, dzięki czemu jej stan zdrowia się poprawia. Prowadzona codziennie wielogodzinna rehabilitacja jest nie do pogodzenia z pracą zawodową.

W odpowiedzi na odwołanie Minister Sprawiedliwości wniósł o jego oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 93 § 1 u.s.p. sędziemu można udzielić płatnego urlopu dla

poratowania zdrowia w celu przeprowadzenia zaleconego leczenia, jeżeli leczenie to wymaga powstrzymania się od pełnienia służby. Przepis ten wymaga zatem kumulatywnego spełnienia dwóch przesłanek udzielenia urlopu: 1) urlop ma na celu przeprowadzenie zaleconego leczenia; 2) leczenie to wymaga powstrzymania się od pełnienia służby. Ustawodawca nie stawia w tym wypadku innych, bardziej szczegółowych warunków: nie ma zatem znaczenia rodzaj choroby, jej przewlekłość, rokowania co do wyleczenia albo wcześniejsze przeprowadzenie określonego zabiegu czy leczenia, nie ma znaczenie również to, czy sędzia korzystał ze zwolnień lekarskich ani to, czy brak wskazanego leczenia skutkować będzie przerwami w służbie. Konstrukcja przepisu wskazuje jednak, że istotą urlopu dla poratowania zdrowia jest umożliwienie przejścia leczenia, które spowoduje, że stan zdrowia sędziego poprawi się, co umożliwi mu dalsze pełnienie służby.

Ustalenie spełnienia przesłanek wymaga oparcia się na następującej procedurze. W pierwszym rzędzie lekarz musi zalecić określone leczenie. Następnie konieczne jest ustalenie, czy leczenie to wymaga powstrzymania się od pełnienia służby. W dalszej konieczności należy ustalić długość koniecznego powstrzymania się od służby – z pewnością musi to być okres dłuższy niż kilkudniowy a zarazem nie może przekraczać 6 miesięcy, co pośrednio wynika z art. 93 § 2 u.s.p. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 15 marca 2018 r., III KRS 1/18, OSNP 2018 nr 9, poz. 131, z porównania różnych rozwiązań odnoszących się do instytucji urlopu dla poratowania zdrowia poszczególnych zawodów (np. nauczycieli, nauczycieli akademickich, pracowników NIK, policjantów, funkcjonariuszy Straży Granicznej, Służby Więziennej, Państwowej Straży Pożarnej itd.) wynika, że wspólnym mianownikiem procedowania w tych sprawach jest orzeczenie lekarskie. Oparcie się na tym obiektywizującym elemencie powoduje, że wniosek o udzielenie urlopu inicjuje procedurę, w ramach której organ nie ma pełnej swobody decydowania o udzieleniu urlopu, lecz czyni to w pewnych dających się zweryfikować ramach. W konsekwencji Minister Sprawiedliwości z jednej strony nie może udzielić urlopu osobie, która nie przedstawi odpowiedniego zaświadczenia lekarskiego, z drugiej jednak nie może w sposób uznaniowy odmówić udzielenia urlopu sędziemu, który zaświadczenie załączy. W takim wypadku Minister Sprawiedliwości mógłby ewentualnie zlecić

dalsze badania przez lekarzy specjalistów, celem weryfikacji potrzeby udzielenia urlopu. Tylko takie rozumienie art. 93 u.s.p. pozwala nadać odpowiedni sens odwołaniu do Sądu Najwyższego od decyzji odmownej.

Sąd Najwyższy rozpoznając odwołanie nie działa instancyjnie, nie prowadzi postępowania dowodowego ani jego nie ponawia i nie poszerza. Tym samym jest związany ustalonym w sprawie stanem faktycznym, a sprawę rozpoznaje w granicach odwołania. Wobec tego (argument z art. 398³ § 1 *in fine* k.p.c.) odwołanie można oprzeć na podstawie naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie lub też na podstawie naruszenia przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Podstawą nie mogą być jednak zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.).

W analizowanej sprawie Odwołująca się przedstawiła szereg zaświadczeń lekarskich, z których wynika konieczność określonego leczenia (rehabilitacji). Z jednego z zaświadczeń (wystawionego przez internistę – specjalistę rehabilitacji medycznej z dnia 2 października 2018 r., k. 37) wprost wynika, że „chora wymaga udzielenia urlopu dla podratowania zdrowia celem kontynuacji rehabilitacji”. Z zaświadczenia tego wynika również, że jest to wskazane celem umożliwienia pełnego powrotu do służby w ciągu kilku miesięcy a także, że chora rokuje powrót do zdrowia. Ustalony stan faktyczny, którym związany jest Sąd Najwyższy, wskazuje zatem, że wypełniona została hipoteza art. 93 § 1 u.s.p. W konsekwencji należy uznać, że Minister Sprawiedliwości naruszył art. 93 § 1 u.s.p. odmawiając udzielenia urlopu. Ewentualne wątpliwości Ministra Sprawiedliwości co do zasadności urlopu mogą być podstawą odmowy jedynie w razie uzupełnienia dokumentacji o dodatkowe dokumenty lekarskie (np. opinię lekarza z zakresu medycyny pracy lub lekarza orzecznika ZUS).

Leczenie ma na celu poprawę zdrowia chorego, nie musi to jednak oznaczać, że doprowadzi do pełnego wyleczenia. Sama perspektywa poprawy stanu zdrowia może być wystarczająca do uznania, że udzielenie urlopu celem przeprowadzenia leczenia jest zasadne. Z załączonej dokumentacji wynika, że sędzia ma określone dolegliwości oraz że wymagają one leczenia, a także że dotychczasowa rehabilitacja przyniosła już poprawę stanu zdrowia Odwołującej się.

Tym bardziej zasadny wydaje się wniosek, że leczenie jest uzasadnione i może poprawić stan zdrowia Odwołującej się na tyle, że stanie się zdolna do służby. Nie jest przesłanką negatywną udzielenia urlopu okoliczność, że leczenie będzie musiało być kontynuowane również po powrocie do służby. Nie może również wykluczać udzielenia urlopu to, że zalecone leczenie ma charakter nieinwazyjny. O tym, czy określone leczenie wymaga powstrzymania się od służby, musi natomiast rozstrzygnąć opinia lekarza.

Z uwagi na powyższe na podstawie art. 398¹⁵ k.p.c. w zw. z art. 93 § 4 u.s.p. orzeczono jak w sentencji.